

Perinteentaitaja Santra Remsuissa, mutta muisto säily

Vienan Karjalan etevin suullisen perinteen taitaja Santra Remsujeva siirtyi 96-vuotiaana tuonilmaisiin kotonaan Vuokkiniemessä heinäkuun 16. päivänä. Hän syntyi Jyrin päivänä 6. toukokuuta 1914 suureen perheeseen. 1920-luvun alun Vienan levottomuuksien aikana hän joutui satojen muiden kyläläisten kanssa siirtymään pakolaisena Suomen puolelle, josta perhe pääsi palaamaan parin vuoden perästä takaisin kotiseudulleen.

Jo 17-vuotiaana hän avioitui ja lähti

metsätöihin. Sodan aikana hän oli evakossa Arkangelin alueella suomalaisten ja saksalaisten vallattua läntisen Vienan. Rauhan tultua hän palasi kotiseudulleen ja avioitui kolmannen kerran. Ensimmäinen puoliso kuoli jo ennen sotia ja toinen kaatui talvisodassa. Aikuisiksi hän kasvatti kahdeksan lasta.

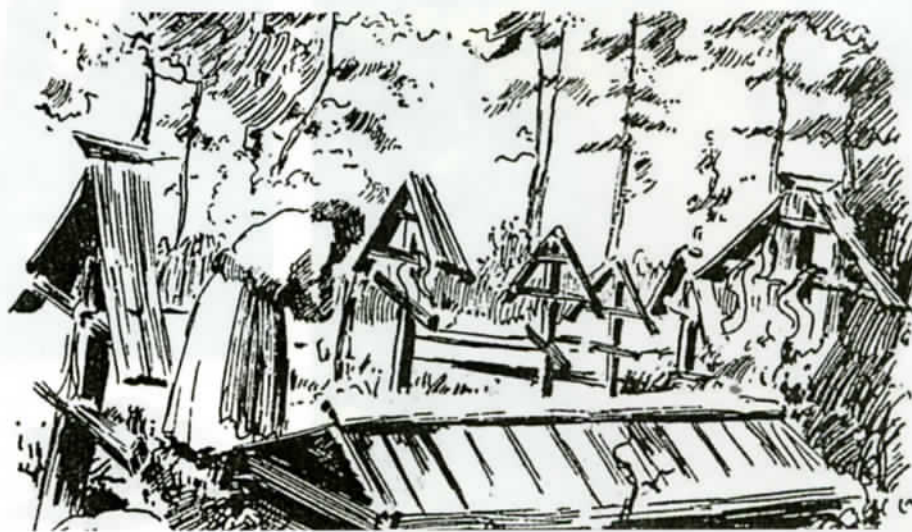
Jo lapsena Santra oppi valtavan määrän lauluja enimmäkseen ämmöltään Nastolta, joka hänen kertomansa mukaan aina lauloi. Satuaarteistonsa hän

peri pääosin ukoltaan Kyyrö-Matilta. Illalla kuulemansa tarinat hän painoi mieleensä toistamalla ääneen edellisenä iltana kuulemiaan satuja hakiessaan heiniä hevosella 15 kilometrin päästä Pie-sungista. Tämän heinähakutehtävän hän oli itse valinnut jo pikkutyttönä, kun veljet olivat tuoneet Kemistä pienikokoisen mongolka-hevosensa, josta tuli hänen hoidokkinsa.

Hän oli 1920-luvulla mukana kaksissa vienalaisissa häissä, joista toiset olivat

Remsujeva on lyy kirkkaana

Santra Remsujeva kotonaan Vuokkiniemessä lapsenlapsensa Iron kanssa.

suinkaan ainoita perinteitä, joita Santra kantoi. Hänen herkkään korvaansa ja ilmiömäiseen muistiinsa oli tarttunut 1920-luvulla Karjalaan siirtyneiden suomalaisten punikkien vallankumouslaulut.

Kyminlinnan siirtoleirillä hän oli kuulut arkkiveisun Titanicin uppoamisesta, joka pulpahti täydellisenä viiden vuosikymmenen tauon jälkeen hänen laulurepertoaariinsa. Suomen pakolaisajaltaan hänen muistiinsa painui myös virsiä. 1930-luvun metsätyömailta uutta työväenvaltiota rakentamaan tulleilta amerikansuomalaisilta hän sieppasi jazzinkin omaan lauluohjelmistoonsa.

Äidiltään hän peri pitkiä ja kaihoisia balladeja, jotka sijoittuivat, milloin Suomeen milloin Karjalaan, mutta yhtä usein myös kaukasiin maihin. Piirileikkilaulut, polkat, jenkat ja katrillit sekä rekilaulut antoivat tahtia hänen jokapäiväisille askareilleen. Kun hän vielä vanhoilla päivillään sai seurakseen uuden bunukan, nuorimman poikansa tyttären Iron, myös lasten viihdytyslaulut ja tuutulaulut nousivat esiin muistin kätköistä.

Kaikkiaan Santralta on tallennettu satoja lauluja, jotka edustavat mitä erilaisimpia perinnelajeja. Mitä vanhemmaksi hän tuli, sitä enemmän hän alkoi muistaa varhaislapsuutensa lauluja. Puoli vuotta

ennen kuolemaansa hänen muististaan pulpahti yllättäen Sammon taonta, jota ei laulettuna ollut tallennettu vuosikymmeniin keneltäkään.

Santran perinnetietämys ei rajoittunut vain lauluihin ja satuihin, joiden kertojana hän oli ylivertainen. Hän tunsi vienalaisen kyläelämän perinnetiedot ja -taidot omakohtaisen kokemuksen kautta. Tästä hän kiitteli ukkoaan Kyyrö-Mattia, joka otti hänet mukaansa mitä erilaisimpiin työtehtäviin ja perehdytti hänet niistä suoriutumiseen. Hän hallitsi myös kotikylänsä sukuhistorian ja osasi luetella monen vuokkiniemeläisen suvun perheenjäsenet usean polven taakse.

Santra Remsujevan lauluja ja tietohuisia on tallennettu satoja tunteja Juminkeon arkistoon. Santran kertomia satuja on julkaistu useissa antologioissa; hänen lauluistaan on tehty cd-levy ja hänestä on valmistumassa dokumenttielokuva. Häntä on usein kuultu sekä Karjalan että Suomen radioissa ja nähty tv-ohjelmisissa.

Monet Vuokkiniemessä Santran kotona käyneet vieraat, niin karjalaiset kuin ulkomaisetkin, hän hurmasi lauluillaan, tiedoillaan ja taidoillaan. Santran myötä yksi aikakausi sai päätöksensä. Hänen veroistaan karjalaisen perinteen taitajaa ei enää ole eikä voi tulla.

MARKKU NIEMINEN

hänen sisarensa Naston, ja painoi laulut tarkasti mieleensä. Juuri Vuokkiniemestä tallentamiaaan häälauluja Elias Lönnrot käytti Kalevalassa. Santra oli siten elävän lenkki sitä ketjua, joka sitoo oman aikamme Kalevalan synnyttäneeseen runolauluperinteeseen. Häälaulujen lisäksi hän hallitsi paljon muutakin runolaulua: mm. Marjatan virren, Suuren tammen ja Vipusessa käynnin.

Muinaisrunous ja sadut eivät olleet